

Wat telt is de kick, de pijn om de pijn

Over het IJ festival, 6 t/m 17/7.
Voorstelling: A Clockwork Orange door d'Electrique en The Ex.
Regie: Ola Mafaalani. Gezien: 6/7
NDSM Werf, Amsterdam Noord.
Aldaar t/m 24/7. Inl. (020)492 2229
of www.overhetij.nl

Door JOWI SCHMITZ

Het is een stuk als een oerkreet, de voorstelling die regisseur Ola Mafaalani en hoofdrolspeler Ko van den Bosch hebben gemaakt. Een industriële oerkreet die opklinkt in de gigantische NDSM-loods in Amsterdam Noord, vol ziel. *A Clockwork Orange* van Anthony Burgess is de basis van de voorstelling van d'Electrique, voorheen Alex d'Electrique. Het stuk speelt op de natte openingsavond van het Over het IJ festival.

'In het IJ festival', grappen de bezoekers op de pont tussen Amsterdam Centraal en Amsterdam Noord. Het regent pijpenstelen. Het charmante straatoptreden van de Drie Naakte Mannen op de kade bij aankomst wordt omgedoopt tot een optreden van de Drie Natte Mannen. In het water voor het café dobert een podium waar de opening moet plaatsvinden, maar de Amsterdamse wethouder van Cultuur Hannah Belliot kiest ervoor als een heuse docente de bezoekers van het veel drogere café het zwijgen op te leggen.

Dan zegt Belliot dat festivals op locatie intiem zijn, zich bevinden aan de rafelrand van Amsterdam en de grens van theater oprekken. Ze besluit met een verongelijkt verhaal over hoeveel ze tot nu toe voor Amsterdam heeft gedaan. Dan is het festival geopend.

Natte blazers op de onderzeeër naast de pont kondigen de andere bijzondere festivalonderdelen aan; de voorstelling *Kursk* van componist Merlijn Twaalfhoven die deels onder water plaatsvindt. In containers aan weerszijden van de weg naar de bar verlokken natte, bont uitgedoste jongens en meisjes voorbijgangers om binnen te komen in hun kijkdoos, onder de noemer *Het Hollands Mirakel*.

A Clockwork Orange is nauwelijks toneel, het is totaaltheater, het is een trage gevoelsexplosie. De oude punkband The Ex staat op een staalplaten podium ritmisch te raggen, snaren hangen aan de gitaren. Daardoorheen klinkt de stem van Ko van den Bosch, als Alex, aanvoerder van de bende woestelingen. In het oorspronkelijke verhaal is Alex vijftien jaar, maar deze Alex is ouder, vermoeider ook. Deze Alex bevindt zich niet in een futuristische wereld van Burgess, hij bevindt zich in het hier en nu, is in volle strijd verwickeld.

Danseres Lonneke van Leth danst gedompeld in rode verf de verkrachtingen en de gruwelen die de groep aanricht. Ze staat onder

het massieve podium, wat haar nog kleiner en kapotter maakt. Boven haar hoofd dreunt The Ex, dreunen de ritmische woorden van zanger Jos Kleij, vermengd met operazang van Daniëla Bernoulli en daar weer doorheen klinken erupties van kreten, geweld, genotzucht en actie.

Er is nauwelijks plek voor verhaal. De taal is verpakt in zelfverzonnen woorden, het zijn oprispingen, cilandjes rust. Na elk fragment volgt nieuwe boosheid, rusteloosheid, ontevredenheid. Wat telt is de kick. Is pijn om de pijn. De zin van het geweld zit hem erin dat ze er zin in hebben.

Traditiegetrouw is de eerst rij van de tribune leeg, omdat Alex d'Electrique nu eenmaal bekend staat om zijn gooi- en smijtwerk. Ook nu vliegen er wat projectielen in de toeschouwers, maar toch is het aan te raden om vooraan te zitten. Dicht bij de loerende blik van Ko van den Bosch, kwaad, zoekend, zich voedend met emoties. Dicht bij zijn sterke sidekicks Malou Gorter en Bart Klever. Vooral Gorter is aantrekkelijk in de manier waarop zij gemeen grijnzend haar hoge hak in menig mannenmaag plant.

Het is de motor van The Ex die zorgt voor de continuïteit van het stuk. De band stuwt Ko van den Bosch naar het aangrijpende einde waarin een haag van water minutenlang op hem neerklettert. Deze hele voorstelling, de locatie, het spel, de muziek, bezit een rauwheid die gruwelijk en prachtig is, die lang niet iedereen zal bekoren. Zoals het rauwheid betaamt.

Ko van den Bosch in 'A Clockwork Orange' door d'Electrique en The Ex (Foto Lex van Rossen)